

الف بابے ماتم عم

اعنی ترجیح بند مثنویہ سید الشہداء قرۃ العین سید الثقلین صلی اللہ
علیہ وآلہ وسلم در عہد سعادت مہد فلک کاب شریا جناب عالی القاصد
نظام الملک نظام الدولہ آصفیاء نواب میر محبوب علی خان بہار
شہر یاجسید را آباد کن دام اقبالہ

از منظومات منبع افادات فصیح اللسان بلخ البیان فیض نبیاد
محبوب نواز زونت بہادر اچہ گروہاری پر شاہ صائب

بار دوم

حکیم فضل و حیدر جناب لوی محمد عبد الحسین صاحب مالک مطبع ماہنامہ کارپرداز

۱۳۱۵ھ

در مطبع ناگرا انصاری واقع ہلکی کمال خوبی طبعش

CHECKED-2002

۳۶۵۲

M.A. LIBRARY, A.M.U.

PE3654

بسم الله الرحمن الرحيم

ماہم جان کاہ سبط مصطفیٰ داریم ما
نوحہ لب تشنگان بے نوا داریم ما
اے فلک مانند تو نیلی قباد داریم ما
این علامت یاد از برگ حنا داریم ما
خاک خود را در رہ باد صبا داریم ما
اشک طوفان ز آلاطم آشنا داریم ما
ہمت مردانہ شیر خدا داریم ما
مثل حردین در یار با وفا داریم ما

اے غم درد و الم رنج و غم ساز داریم ما
جزو جزو جسم چون نے بانوا داریم ما
آمد ماہ محترم ماہم حسین را
سہری اوزہر باشد سُرخِ او خون بو
تا بہالہ بر بُرج گردون و ن در ماتمش
در غم بلابی آن شہ ز چشم خود روان
گفت شاہ دین کہ رانیت با کہ لعین
از جفاے کافران مارا ہر سیج نیست

<p>گفت از ایل حرم عابد با و از حرمین کفایت زین کفایت یا شاگرد کنون چارہ چو بہشت کر بلا کرب و بلا داریم ما کفایت زین کفایت یا شاگرد کنون چارہ کفایت زین کفایت یا شاگرد کنون چارہ</p>	<p>گفت از ایل حرم عابد با و از حرمین کفایت زین کفایت یا شاگرد کنون چارہ چو بہشت کر بلا کرب و بلا داریم ما کفایت زین کفایت یا شاگرد کنون چارہ کفایت زین کفایت یا شاگرد کنون چارہ</p>
---	---

<p>روایف</p>	<p>واسے ویلا واسے ویلا حسرتا و احسرتا وادریغا وادریغا حسرتا و احسرتا</p>
--------------	---

<p>اے فلک گشتی نام و نشان بو تراب شد جهان تاریک از باد حوا و گشت گشت حیف از دست لعینان شد نہان ز زمین جسم پاکش شد بہ خاک خون چنین از بون آن کی مسموم رفت وین و گریہ خون گشت ہر گاہ گشت گشت و گشت را گردون پرچید حکم حکمت پیدا فرق نبود زینہار بچ پیغمبر نہ باشد از چہ روز پنج علی شان اکبر امپرس الہد کب سر شقی</p>	<p>انچنین شان نبی بود و نہ شان بو تراب آنکہ بد روشن چراغ دو میان بو تراب آنکہ بودہ آفتاب آسمان بو تراب آنکہ بودہ روح روح حجان جان بو تراب گشت یاقوت و زمرہ دم زکان بو تراب و رہبانان شد خزان گلستان بو تراب در میان مصطفی و در میان بو تراب باروان اوست واحد تاروان بو تراب بالیقین بر شکستش کردے گمان بو تراب</p>
---	--

بود پید از جبینش شوکت و نشان حسین	بود اندر پنجباش تاج توان بوترا ب
هاسی زینب گریه میکردی و گفتی یا خدا	نیت جز جهاد با باقی در میان بوترا ب

رویف	واسے ویلا واسے ویلا حسرتا و حسرتا
وادیغا وادیف حسرتا و احسرتا	ت

صبح عاشورا حسین ابن علی بیدار گشت	بهر جنگ کافران خشم دین تیار گشت
از عزیزان و رفیقان چون کج باقی نماند	عاقبت آن شاه دین و عارف سپیدار گشت
ذوالفقار حیدری را از کمر گه بر کشید	بریکے زود و بلند برد و اگر زد چار گشت
خس را بر تاخت آنسان بس فوج شتی	هر که آمد پیش او چون گرده سمار گشت
یکمزار و سه صدش زخم شدید آمد به رو	دلفگار از زخمهایش حیدر زار گشت
بسکه پر خون شدنش از خنجر و تیور سنان	حلقه جوش بعینه دیده خونبار گشت
داد و داد از دست بیدار و ایمان داد و داد	شدن تنه شهید و وصل داد اگر گشت
از جفاے شامیان در دیده اہل حرم	روز روشن تیرگی افراے شام گشت
از عداوت کرد دعوت شاه را شمر لعین	منحرف از وعده ماے پل و اقرار گشت
از سموم صحرای رخ و هجوم درو غم	هر گل باغ رسول مجتبی چون خار گشت
کفن بود و نه دفن بدنه آب غسل بود	پشته پشته گشته شد و زلاشته ما ابا گشت

ث	واسے ویلا واسے ویلا حسرتا و احسرتا وادریغا وادریغا حسرتا و احسرتا	رولیف
از تو پر خون شد دل مولا و زهر الغیث از تلام کمرده بانگ و شور دریا الغیث کوہ نالان گشته زین ماتم بجز الغیث زین نظم تیغ شاکی بہت گویا الغیث مینودی الحذر یا الامان یا الغیث نالہ کرد از دوزبان بروقت انشا الغیث یک طے ف از رخ سر یکوفت کبری الغیث		الغیث اے آسمان زین ظلمت بی الغیث نیست این آوازہ رعد آسمان کرد الامان این صدائے کوہ بود چارہ سود در زم گاہ نیست این شور و چاق اندران میدان برم بہر کہ اندک بلا دیدے چنین کرب و بلا این صریر خامہ نایست خالی از اثر یک طرف خمیہ زین باحت بانگ الحذر
ج	واسے ویلا واسے ویلا حسرتا و احسرتا وادریغا وادریغا حسرتا و احسرتا	رولیف
آہ فرقش را نکردندے بفرق نیز تاج در مسلمانان چنان خون مسلمان شہد و اج نیست بہر این شہیدان از شہادت احتیاج این چہ شہید در جہ شہر نمایم اندراج		تہجد از تخت دین را گونداندے خراج اے لعین گو دارش پیغمبرش نشانی میدہد ہر دم شفق رنگ گواہی تا کنون آیہ تطہیر نازل بہت اندر شان او

ما تم و غم ہر کیا زد پے سبطِ رسول حیف اکبر گشت گشت تیرہ شد کون مکان سرزمین کربلا ہم قبلہ ایمان سید شادی و غم گشت تو ام و اد ریغا و اد ریغ خاندانِ شاہ شد مقتول و قید شدید	میدہ ہر دم خدا وراثت و اہتاج دشمنانِ حسین بن علی گل شد سراج مژدہ بادائے ایران صادق راہِ حلاج بہر قاسم صبح محشر بود صبح از دواج عابد بیمار را افسوس کو کردے علاج
---	---

ردیف	و اے ویلا و اے ویلا حسرتا و احسرتا و اد ریغا و اد ریغا حسرتا و احسرتا	ح
------	--	---

اے شعی بد شرت اے کافر زشت قبیح آئکہ راجائے فضیلت بد بد و دش مصطفیٰ شور و غوغا عجب ساز قتل اکبر شہ پیا زین شہادت جملہ امت اشاعت شد حصول قول من ز ہمار شمر کر غلوئی شاعریت ہر کہ وصفش بینا میدی رود اندر بہشت در غم سرور نہ تنہا خون فشان گشت رسول	در حق آل رسول حق چنین ظلم صریح لاش و را کردہ در خاک خونین میان فطیح بس نمک بر زخم دہا سخت آن جن ملیح گو کہ اسٹیل ہم گشتہ براہ حق فوج وضاحت ثابت ستاین از روایات صحیح چون نہ اندر مدتش از جان مج دل ہا تم یکج برزین گریان بچرخ چارمین آمد سیح
--	--

ردیف	و اے ویلا و اے ویلا حسرتا و احسرتا و اد ریغا و اد ریغا حسرتا و احسرتا	خ
------	--	---

<p>شد زین کربلا چون تخته گلزار سُرخ استحان گاه وفا داران بدان میدانِ نغم بسکه شد سیلاب خونِ آلِ پیغمبر روان گاه تحریرِ شهادت حاجت شنکوف نیست انجفای شامیان ز درو کو تیره دل دل پُر از خون های ارمان تن پُر از زخمِ سنان این ز تاثیرِ شهیدان ست ورنه از شفق عابد بیمار اندر خانه زندانِ غم زین غم جانکاه مثل دامن گلچین نشد دید قاسم را چو اندر خون طپانِ نیکبخت</p>	<p>بسکه شد از خون آل حیدر کُترِ سُرخ روے کافر تیره گشت و پهنه دیندار سُرخ آب شد چون خونِ بشریان اندرانِ جوبار سُرخ زنگ طوطی خلمه را شد خود سنج و منقار سُرخ سبز پوشان را به شد هر جبهه و دستار سُرخ ظاهر و باطن همه چون غنچه گلزار سُرخ اے سپهر تیره رو که بدتر از خسار سُرخ آنجنان بر زد سر خود را که شد دیوار سُرخ و این اهلِ عز از دیده خونبار سُرخ آه این دستِ حنائی شد کنون بسیار سُرخ</p>
--	--

روایف	و اے ویلا و اے ویلا حسترا و احسترا و ادرینا و ادرینا حسترا و احسترا
-------	--

<p>آه فرق شاه را بے خود و افسر ساختند نشسته ایمان خود بر سنگ عصیان بر زدند آبروے دین خود ازین تیغِ ظلم ریختند گشته بر یک نیزه مثل مهرِ شتر ساختند کاین ستم تا برین ساقی کوثر ساختند ترگلوے تشنه کمان آبِ خنجر ساختند</p>	<p>آه فرق شاه را بے خود و افسر ساختند نشسته ایمان خود بر سنگ عصیان بر زدند آبروے دین خود ازین تیغِ ظلم ریختند گشته بر یک نیزه مثل مهرِ شتر ساختند کاین ستم تا برین ساقی کوثر ساختند ترگلوے تشنه کمان آبِ خنجر ساختند</p>
---	---

<p> با سرسلطان چگستاخی نمودند آه نیزه خون خواره را بر سینہ اکبر زدند از غل و زنجیر آهن آه این بدگوهران نیمه و خرگاه و ساز شاه را آتش زدند شد سیرور روان از حکم شمر بد گمان اکتف بازوئے علمدار علی کردند قطع در تنویر آفتاب انداخت گوشم حسین آدم ابراهیم عیسی و موسی یا رسول حواس را جبره کلثوم و زہرا آیدند گو چشم سزدندان سراز حکم مخفی تا و شق آمد چو آن سر با سر شد اسدین </p>	<p> خوف حق کردند نے پاس پیمبر ساختند تیر زہر آلود وقف نامے اصغر ساختند در گلوئے عابد بیمار زیور ساختند از شرارت تاربان دوزخی شهر ساختند گو کہ پشچاہ حارسان بر کو مقرر ساختند طائران قدس ابے بالی بے پر ساختند طائران بر لاشہ اوسایہ از پر ساختند بر سر ہر منبر کے تعظیم آن سر ساختند خاک بر سر قربان سرفوجہ را ساختند یک سر کو بان سر سر تغریب ساختند از سر رخاش آویزان دران در ساختند </p>
---	---

رویف	<p> واسے ویلا واسے ویلا حمرتا و احمرتا وادریغ وادریغ احمرتا و احمرتا </p>
<p> شربت مرست اینجا از شراب جان لذیذ تلخی صبر و شکیبائی گوارا ساختند </p>	<p> گشت از علوئے دنیا تلخی ایمان لذیذ چون نشد کام زبانشان آب نان لذیذ </p>

تنگ باشد نام ساز آب خور بر تو جنگ	نیست نام نه بخوان رستم دستان لذیذ
گفت ستای حسین از سر گروه شایان	آب ده من از کباب است این دل بریان لذیذ
بازاق لذت غمخواری است بے	شاه دینم را نبوده است الوان لذیذ
در رضای حق رضای آل حیدر بوده است	عابد بیمار را در دست از درمان لذیذ
هر دهن زخم شتر باز بان حال گفت	وہ چه شیرین است آب خنجر پیکان لذیذ

روایت

و اے ویلا و اے ویلا حستاد احستاد
وادرینا وادرینا حستاد احستاد

گفت شاه دین که اسی فرزند اکبر غم مخور	مان متوسل از تشنگی و ز تالش خور غم مخور
خاتم انگشت خود را در و تالش داد و گفت	سید بد تشکین ترا ساقی کوثر غم مخور
جام آب کوثر اندر جهان خواهند داد	غم مخور اے روح بابا جان مادر غم مخور
گویتیر طهره آبه نشد در کر بلا	است ما را شفاعت شد میت غم مخور
در رضای حق رضای اهل بیت حق شما	از پدر فکری مساز و وزیر برادر غم مخور
ریج بوبکر و عیسی را در دل خود جا داده	از حسن در تقاسم عثمان و جعفر غم مخور
یا دحق کن از تر خشک جهان کاری مدا	خشک لب گوشت بس است این بدید غم مخور
خوب قبل کافران کردی بزور ذوالفقار	صبر کن اکنون بخور شیر خنجر غم مخور

از شهادت کن حصول سرخروئی ای پسر	شاد باش و باش شاکر مرقب ز غم محو
فکر تنهایی کن ای جان بابا از عقب	مابدولت نیرمی آیم و صنم محو

رویف	واسه ویلا واسه ویلا حسرتا و احسرتا	ز
	وادریغا وادریغا حسرتا و احسرتا	

چون علی اکبر ز حکم شه برآید گشته باز طارق و پسران او را گشته آن شیر شجاع یک لحین چون دیده شان شوکت او را بنم برق سان بفرق صد کفارت باید و بسوخت بر فرات آن شاه دین گوشت از لب تشنگی بد شهادت و مشیت شاه بر اصرار حُر باز آمد جان خمیه در تن اهل حسرم لطف آنحضرت بگفت حال حوران شریف بعد بر بادری جان مال از کرب و بلا	در گروه شامیان یک حشر برپا گشته باز در همه رو باه مزاجان شور و غوغا گشته باز گفته بیشک حیدر کز ار پیدا گشته باز معجزات ذوالفقار دین هویدا گشته باز آب ناخورده بدر و غم زوریا گشته باز هفت شب در کربلا رفت و بهمانجا گشته باز چشم اکبر چون در آغوش پدر گشته باز پس از آن راهی جنت با منا گشته باز در دینه عابدیمیا رتنگشته باز
---	---

رویف	واسه ویلا واسه ویلا حسرتا و احسرتا	س
	وادریغا وادریغا حسرتا و احسرتا	

حال زار رسید الشدا چه می پرسی می پرسی
 آن علم شد سرگون مشکینه هم شد پُر خون
 آتش اندر جان فتاد از تلخ کاچی سین
 پرده ناموس و ننگ دو جهان صد پار گشت
 صدمه روز قیامت بود از آن عشر عشر
 از بن هر سو چون هر دم روانم زیر سنگ
 آستیان دل کرده بی پروا از قناده بجاک
 صورت تصویر ساکت گشته بی آب علف
 شد زمین بر آسمان و آسمان زیر زمین
 تیره گشته مثل شب اقصای عالم تاسه روز
 انس و جان جن و ملک کردند هموساختند
 نام قاتل گفت از وقت شهادت مرده و
 در شب عاشورا آمد حیدرش در خوا گفت

حشر شد در کربلا بر پا چه می پرسی می پرسی
 گشته شد عباس بر دیا چه می پرسی می پرسی
 آب گشته زهره زهر چه می پرسی می پرسی
 بے رو اش زینب کبری چه می پرسی می پرسی
 انتشار روز عاشورا چه می پرسی می پرسی
 بارش خون گشته در هر جا چه می پرسی می پرسی
 طایران گلشن و صحرا چه می پرسی می پرسی
 وحشیان بنه و بنه چه می پرسی می پرسی
 شش جفت گشته و بالا چه می پرسی می پرسی
 مهر از مشرق نه شد پیدا چه می پرسی می پرسی
 اولیا و انبیاء با چه می پرسی می پرسی
 سرور گیمانش در رو پا چه می پرسی می پرسی
 ای پسر ثیار از فردا چه می پرسی می پرسی

رویف

واسے ویلا و لے ویلا حسترا و احسترا
 وادریغا وادریغا حسترا و احسترا

ش

عابد بیا گشتی مضطرب بر جای خویش
خبر بگفته جان و سرامی کنم نذر حسین
شهر بانورا بند ریج دو بالا آه آه
از عداوت کرده دعوت آن نیکو پر فریب
هر که هم از شمشیر کربلا گشته شمشیر
از کمان کوفیان هر تیر کا مد پے به پے
هر که می آمد بجز شمر لعین از بهر تسل
آن سید روی که دار هدینہ اش داغ سپید
یا لہی من سر خود بر سرِ پراہِ رضا

چون گلو در طوق در زنجیر دیدی سپا خویش
نی مرا پروای فرزندست نی پرده خویش
خست جنگ آت است اکبر چونکه بر آلا خویش
وز چون بگذشتی آن شاهین دای خویش
سرخ رو گردید روز حشر در ابنا ی خویش
از صامیاد جابر سینه پنهان خویش
شاه میفرمود کای کافر در جای خویش
خود بخوایم داد زیر خنجر او نای خویش
داده ام بهر سباحت است بابای خویش

روایف

وای وایلا وای وایلا حستما و احستما
وادرینغا وادرینغا حستما و احستما

جنتی مسلمان است و شیعی سلطان خصوص
گشتہ گوچر و جبار سبط پاک مصطفیٰ
گو بسا مکرو و خاکرد آن نیرید بے حیا
گوز بآبی سنی بیتاب بودند اہل بیت

دو فرخی هر کافرست دشمن بی ایمان مخصوص
ظلم بید شد روا بر اصغر نادان مخصوص
شاه راداده فریب ز وعده و پیمان مخصوص
مضطرب احوال بدستجویی درمان مخصوص

اگر یہ بامی ساخت ہر جن ملک انسان خصوص مشکل ہر کار دنیا می شود آسان خصوص شاد و خرم کو فیان لحتی شیطان خصوص	حسرتا بیکسی بے نوائان حسین از غم حسین می گردد حصول غورمی انبیاء اولیا گشتند حسرت و نملول
---	--

رویف	واسے ویلا واسے ویلا حسرتا و احسرتا وا درینا وادرینا حسرتا و احسرتا	ض
------	---	---

شاه را بودست از بختا پیش امت غرض داشتے پرواز سر نے التفاتے برسر بہر حرص آرد دنیا دین خود کردند خواہ نقدایمان باختی دینار را دین ساختی ورنہ از آل نبی پاک و اولاد علی گفتگو پیش از شہادت کرد با کا فکر کہ بود فرض صاحب حدیث و سنت ماما تمست از مدیتہ چون طلب کردی بہ اصرار و قرار سوی خمیمہ کا قران را خوف شہ رفتن نداد	خواہستی میدشت از جوران نہ از بخت غرض بود حرار از وفاداری آنحضرت غرض اہل کوفہ را بنہو از مذہب ملت غرض ہے یزید کنش داری توازد دولت غرض ای لعین برگو چه بود از حجت بیعت غرض شاه را بار در گرا ز ختم این حجت غرض غیت مارا ز اہل از فرض از سنت غرض بیگان عین عداوت بوجہ دین عوت غرض ورنہ آن نامحرمان را بد کجا حرمت غرض
--	--

رویف	واسے ویلا واسے ویلا حسرتا و احسرتا وا درینا وادرینا حسرتا و احسرتا	ط
------	---	---

مست حُث بند احمد بهر دیندار شرط	بموجب غرض چنان کان ست بر کفار شرط
جمله بطل بود بطل آنچه باشد ساختند	عهد و پیمان و عهد پیوند قسم هر شرط
شاه فرمودند مار از شهادت رنج نیست	کرده ایم از جان بابا از پی دیندار شرط
فکر بآبی نمی سازیم اندر کر بلا	جام کوثر ساختیم از حیرت کرار شرط
قوت ایمان بود مهر و دلائی پنجتن	زور پستی و جهان باشد پی دیوار شرط
دولت دین عمر و عزت الفت خود ده مرا	میکنم اندر صلح از فیض جاست چار شرط
نیت غیر از طوق درمان در گلو سجا در ا	این چنین بیمار را که بود این تیار شرط

رویف	وائے ویلا و لے ویلا حسرتا و احسرتا واورینا و اورینا حسرتا و احسرتا	ظ
باقیاتا کے محل تا کجا سازم سحاط بہر قتل آمد جوانی و زہدایت باز گشت شد مسلمان شهیدش ساختند انگہ گفت شہر بانگفت غارت برده اند از ما ردا کافری را از گروه کوفیان نگذاشتی زین سبب اندر رجز تنبیہ ادوی ہر زمان	بیش باد العنت از من بریزید کم سحاط آن زمان ہم داشتی آن ہادی عالم سحاط دین پناہ دارد محشر ازین پر غم سحاط چون کنم ای آہ از کفار مجسم سحاط گرنہ کردی شاہ از قتل بنی آدم سحاط زین جہت در گشت و خون سیستہ ہم سحاط	

نالہ اہل حرم میرفت برعرش برین	گرنبودی مانع شان حکم شاہ وہم بحاظ
رویف	واسے ویلا واسے ویلا حتر و احترتا وا درینا وادرینا حترتا و احترتا
حیف ازبیط نبی پاک میسازنی نزاع از شرارت سوختی با خاک یکسان ساختی آفرین صد آفرین صد آفرین صد آفرین گم بہ مشرق بود تابان گم بہ غرب شریان ہر کہ آمد پیش او گردید فی الناس سقر خواست ازبیط نبی بعت کہ تابا شد طبع خواست رخصت چون علی اکبر با تو آہ آہ	چند برداری تو امی بیدین زد دنیا انتفاع شاہ دین را خیمہ و خرگاہ و سامان متاع درو فاداری نہودہ مثل حرم مرد شجاع برق سان می تافتی ہر روز تیغ او شعاع ہر کہ می گشتی مقابل نمیدوش اندفاع این نہ نہستہ کہ دانش بہد و عالم را مطلع ہوش از سر تاب از تن جان غالب و دل اع
رویف	واسے ویلا واسے ویلا حتر و احترتا وا درینا وادرینا حترتا و احترتا
آمدہ ماہ مجسم وادرینا وادرین نالہ شد و مساز جانبا حتر و احترتا قصودین احمدی افتاد از بنیاد حیف	باز شد سامان ماتم وادرینا وادرین غم بہد لما گشتہ بدغم وادرینا وادرین نظم ایمان گشتہ برہم وادرینا وادرین

چشم شبنم گشته پر خم وادریغ وادریغ هست بر انسان عالم وادریغ وادریغ چون تو باشد ظالمی کم وادریغ وادریغ گشته شد مسلم چه گویم وادریغ وادریغ هم حسن را گشتی از سم وادریغ وادریغ جهد و گیسو گشته پر خم وادریغ وادریغ	جامه گلهبا باشد در چین زار جهان هست در اطراف گیتی شور و بانگ ظلم از تو شد زیاد و لعنتی این زیاد بر امید رحمت تو بخط او بقصور نیست گردون فقط برگردنت خون جبین چون سر سلطان دین را بر علم افروختند
---	---

ف

واس و یلا واس و یلا حسرتا و احسرتا

وادریغ وادریغ احسرتا و احسرتا

رویف

فوج شامت موج شامی شد صف آرا کیطرف
کیطرف بد جوش دین و حرص دنیا کیطرف
موکنان گریان مویان بود هر کیطرف
نوح و آدم کیطرف موسی و عیسی کیطرف
ناله زینب کیطرف میساخت کبریا کیطرف
سینه کوبان در غمش غلمان حور کیطرف
بانگ باها کیطرف فریاد و غوغا کیطرف

روز عاشورا شیه دین بود تنها کیطرف
مومنان هفتاد و دو کفار بست و دهنرا
داشت کیسو چشم تر بر چشمه کوثر علی
بارسول پاک زین غم نوحه سرمی ساختند
شور محشر بود اندر خمیه اهل حرم
مضطرب جن ملک یکسو برنج و ماتمش
زین بلاد کر بلا شور قیامت شد پیا

<p>ہم علم گشتہ نگون ہم شگشت خوار و زبون برتن بے فرق سلطان اسپہا برتا کنند</p>	<p>ہر دو بازو یک طرف افتاد و سقا یک طرف عضوش عضوش شد جدا ان یک طرف پاکیز</p>	
<p>رویف</p>	<p>واسے ویلا واسے ویلا حسرتا و احسرتا وادرینا وادرینا حسرتا و احسرتا</p>	<p>ق</p>
<p>چون میر خورشید را گردون گرفته در طبق گشتہ از خوف و سبب و میان رزم گاہ ماہ ہم در ماہ اندر حلقہ ماتم نشست ہائی حک شد نام اک مالک ماتم الکتاب بسکہ این گندم نمایان جو فروشی ساختند ای نیز حق تلف بر گو کہ دیگر کس کہ بود نے ترا پاک قیامتے ترا ہم حساب شامیان را گشتہ چون شام ظلامت تیرو اسی فلک امان تو ترست از خون چین</p>	<p>بہر سر دادن بشد آمادہ شد از حکم حق چہرہ شامی سیر روی عراق پر عرق مہر ہم در پردہ ظلمت خنیدہ زین تعلق بر ہم و در ہم شدہ شیرازہ این نہ درق زین بعینان را چون گندم سینہ شد از تیغ شوق جز حسین ابن علی ارش نبی را مستحق نے ترا پاس پیمبر نے ترا ترستہ ز حق کوفیان را شد شب یلدا سپیدی فلق حیف بر نیزنگی تو نیست این رنگ شفق</p>	
<p>رویف</p>	<p>واسے ویلا واسے ویلا حسرتا و احسرتا وادرینا وادرینا حسرتا و احسرتا</p>	<p>ک</p>

در اشاعت بی نظیر نبی در نبات بی مثل	در شریعت بی حدی بی در کرامت بی مثال
آسمان اعتلا و قطب چرخ ارتقا	مشرق مهر ولایت مطلع بدر کمال
شارع شرع نبوت حامی دین مبین	مرد میدان جلالت شیر غایت جدال
آیت تطهیر نازل شد بنبانت بوده	پاک دین پاکیزه دل پاکیزه رو پاکیزه حال
خاک را با عالم پاک ست کی نسبت روا	هست بد بین بد روش بد خو بد آئین خصل
گی شود مهر نگ جوهر ریزه سنگ سیاه	کی شود هم سنگ گوهر پاره خوار سیفال
کرده بهر شفاعت این شهادت قبول	بهر عفو انتقام ما ترا شد انتقال
ای دین از غم و ماتم ننازیم اسی دریغ	بهر امت چون تو نمودی دریغ از جان مال
چون تو نبوتش کلام منبج فیض عطا	چون تو نبوتی بے نواسی مصدر بذر نوال

رویف

دائے دیلا و اے دیلا حتر و احسرتا
 وادریغا وادریغ حسرتا و احسرتا

م

نور خمیر ز رویت هست روشن یا امام	سینات رمز آئی رست مسکن یا امام
غیر تو نیست و پناهی نیست در کون مکان	در که تو مومنان راهست ماسن یا امام
سازمین از غم و اندیشه روز جزا	بهر ذوالمن کن نگاہ لطف بر سن یا امام
در ره حُب ولایت کرده ام از سر قدم	چون تو هستی راهبر کسیم بر نهرین یا امام

از کف باقی کسش ز بهار دامن یا امام این قدر بس حیدر آبادست مسکن یا امام وقتی آمرزش نمودستی سرتن یا امام دشمن دین بدترگی بود دشمن یا امام از غم تو حیدر روز بهر آبش یون یا امام	از دل جان هست این هند و غلام نام تو اینی بختایش او چید دیگر نخواه جز و جزو جسم پاکت حامی گل شد به شتر خضم ایمان بود کی بودست خصم تو زید ادم و خواست از بهر تو در دروالم
---	---

داے دیلا و اے دیلا حسرتا و احسرتا داورینا و اورینا حسرتا و احسرتا	رویف
--	------

هم رسول مجتبی را جان جانی حسین از علو و حبت و اوج تفاخر حاصلست در جهان او بیگمان مسند نشین دولتست خاکسارم فزه دارم فزه دارم فزه دار حاجت اظهار در دل نباشد پیش تو جز در درگاه تو لمجا و ما و اے و گره رتبه ام برتر شود از رتبه رایان هند کافر بی پر کبر را به تیغ جور گشت	هم بتول پاک را روح و روانی یا حسین خاکسار و گشت را آسمانی یا حسین آنکه را بر صدر حبت خود نشانی یا حسین مهربانی مهربانی مهربانی یا حسین بر دولت پیدا است هر از نهانی یا حسین نیست باقی را درین دنیای فانی یا حسین گر مرا هند و غلام خود بخوانی یا حسین رحم هم ناکرده ملعون بر جوانی یا حسین
--	---

<p>خوب کرد این یادت میمانی یا حسین</p>	<p>نامہ وراثت مذکور ہفت سین از خون نہاد</p>
<p>و</p>	<p>رویف داسے ویلا داسے ویلا حسرتا و احسرتا وادریغا وادریغا حسرتا و احسرتا</p>
<p>داورضوان از دجبت صدائی فادخلوا اسی پسر و دخرا کہ بودی تشنه لب بر آب جو ہر کہ آمد و بروی او بہ گردانید رُو تخیل عیش قطع شد افسوس در عینِ منو گاہ می زد دست بر سر گاہ می کند میجو بے را گردیدہ سرگردان سکی نہ کو بہو بر رخت اسی گنبد گردان تقو باد اتفو</p>	<p>یافت چون فخر شہادت تیر تشنه گلو جام کوثر ساقی کوثر بست آورد و گفت جرات اکبر صہ پی پسی کہ دہنگام رزم بر بخور داز باغ ہستی در جوانی شد شہید در غم اکبر تو حال شہر بانو را می پرس حیف از دست جہنائی کو فیان بیجا اینچنین اہل حرم گشتہ و حیران شدند</p>
<p>ہ</p>	<p>رویف واسے ویلا واسے ویلا حسرتا و احسرتا وادریغا وادریغا حسرتا و احسرتا</p>
<p>چون شنید احوال بیتابی مادر آہ آہ گاہ کف بر کف بزد کہہ کوفت بر سر آہ آہ گاہ کردی در فراق ہر برادر آہ آہ</p>	<p>حال صخرہ وطن گردیدہ ابر آہ آہ یاد ہر یک می نمودی شور و غوغا می فرود کہ بہ یاد جان بابا می نمودے آہ آہ</p>

[illegible]

<p> داغ فرزندان مرا هم کرده محزون علی چون بنام خون دل در یاد فرزندان تو تشنه لب شد شیر تو چون بر لب ریاشید اولیا و انبیا را هم نجات از غم نشد فی دوی بازست فی راهست پیدا نظر هست گوهند و دل تراج اولاد تو هست شاعر شهیدین ز بانم لیک از تلخی رنج </p>	<p> چون کنم صبر و تحمل چون کنم چون یا علی گشته زین غم زاسمان هم بارش غم یا علی چون نسا زم خون وان از دیده همچون یا علی از جفائی گنبد گردان گردون یا علی چون روم از گنبد افلاک بیرون یا علی بر تو حق باقی فانی ست افزون یا علی بر زبانم نیست خمیز از در مضمون یا علی </p>
---	--

قطعه تارخ

<p> چو این نوحه ز درد دل نوشتم به ترتیب از الف تا یا همه بند مگو کین نیست تصنیف از مسلمان بخوان این را سعادت ساز حاصل مکن تقشیرش تارخش تو باقی </p>	<p> در عاشورا بوقت و روز نیکو جدا گانه قسم کردم تو بشنو مگو کاین را بیان کردست هندو که خواهی یافت از وی راه مینو الف با ه بی غم آل علی گو </p>
---	--

قطعه تاریخ

نوحه در ماتم شاه	با دل پر درد نمودم رقم
کس نه چنین ساخته ترجیح بند	نیمت یکی حرف ز احراف کم
از الفش بین که چنان در بیان	نظم و عاشورا بشد یک قلم
حرف گیر اینجا که بند و بگفت	داد بدو از ره لطف اتم
و در کم صلاح بدو کن صحیح	گرچه روایات به سینی سقم
نفت دنیا چه کنی اے شفیق	نوحه من خوان که بیانی نفسم
مصرع تاریخ ز باقی شنو	نوحه الام الف با س غم

قطعه تاریخ طبع الف با س غم از خاطر باد و دالم و الله و شیدائی آل رسول الله
منشی محمد کفایت الله صاحب التخلص به برقی منصرف انصاری پریس می

الف با س سوز و غم پنجتن	که هر حرف و سطرش قیامت نما
چو دیدم رقم کرده باقیش	پے یادگار شمع کر بلا

بدل گفتم از بهر تاریخ چاپ

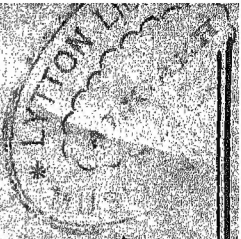
بگو نوحه آل حضرت پیا

طغر نام می آید و صاری پیرشاه صاحب بخط سنکرت سجادوشی جواهر لال صاحب سینه ملازم ریاست

نام کتاب	نمبر	نام کتاب	نمبر
مشکوٰۃ شریف	۱	تشریح الانوار اور	۱۰
ابوداؤد نہایت صحیح بخاری بدیعہ لیر طبع ہے	۲	مقدمات ان بحر النہای	۱۱
ابن ماجہ فارسی	۳	تحصیل چھین شریعہ لایہوری	۱۲
حسن نسائی	۴	سفر السعادتہ	۱۳
صحیح مسلم شریف	۵	تجزیہ الفیہ الدین امام بخاری	۱۴
ترمذی شریف	۶	تجزیہ الفرائد امام بخاری	۱۵
ابن ابی شیبہ شریف	۷	الحج المقبول شریف	۱۶
فیصل البخاری ترجمہ صحیح بخاری پارہ اول	۸	فنیۃ الطالبین مع فتوح الطب	۱۷
ایضاً پارہ دوم	۹	ایضاً کثوری	۱۸
ایضاً پارہ سوم نہایت پارہ ہفتم فی پارہ	۱۰	علم الکتاب	۱۹
ایضاً پارہ ہفتم	۱۱	الرحمۃ کی نہایت عمدہ اور با تحقیق مکتوبات	۲۰
ملوح الامام لایہوری	۱۲	الدر المنثور فی ترجمہ الفقہاء محمد و میر	۲۱
ایضاً شریف	۱۳	جانناں علیہ الرحمۃ کے ملفوظات فارسی کا مجموعہ ترجمہ	۲۲
مجالس البابا	۱۴	قیس پرورد خدا	۲۳
صحیح الزوائد حصہ اول	۱۵	ترجمہ رحمت ماس کتاب میں علم تصوف کا روزگار	۲۴
دارقطنی	۱۶	جس غریب بیان کیا ہے	۲۵
سبل السلام شرح بلوغ المرام	۱۷	مجموعہ حبیب و سعادت و الف تانی واسطہ الصلوٰۃ خوا	۲۶
تحفہ الجبر	۱۸	میر و علیہ الرحمۃ	۲۷
آب الفوائد امام بخاری	۱۹	دیوان فارسی خواجہ میر درد علی نقیوں سے صحیح کر کے	۲۸
اسند امام شافعی	۲۰	چاپا گیا ہے	۲۹
تخصیصہ نوینہ	۲۱	دیوان اردو خواجہ میر درد	۳۰
کتاب الامان ابن قیم	۲۲	فتوح الغیب اردو	۳۱
شرح کتاب الصحیح	۲۳	تعمولات منظر میر	۳۲
موطا امام مالک بمبائی	۲۴	مقامات منظر میر	۳۳
مشکوٰۃ صحیفہ	۲۵	کلمات غریبی اردو مع بحار غریبی مولانا شاہ بخاری	۳۴
ترجمہ ریاض الصالحین	۲۶	شفارہ علیل ترجمہ القول الجلیل	۳۵
طریق النجاة ترجمہ صحیح مشکوٰۃ و چار حصہ	۲۷	منہاج العابدین	۳۶
تلیف ترجمہ ادب المفرد	۲۸	تحفہ الاحرار جامی رحمہ	۳۷
تلیف ملفوظات ترجمہ موطا مالک	۲۹	سبحۃ الامیر	۳۸
	۳۰	یہ کتاب بہت عمدہ ہے	۳۹

عن

اکثر لوگ خوشحالی کا غم کی عمدگی چھاپے کی صفائی کو مطبع کے حسن و قبح کا مدار سمجھتے ہیں۔
 نہیں کہ ان چیزوں کو حسن و قبح مطبع میں دخل نہیں ہے اور دخل عظیم ہے لیکن ایک بڑی
 نظر انداز کی جاتی ہے وہ ہمارے کتابوں کا چھاپا اور صحیح چھاپنا ہے لیکن اسکو چاہیے قوتِ ممتزہ اور
 ہم فخر کے طور پر نہیں بلکہ حبِ فخر سے و اما کبریاۃ مرتبہ شلت اعلان کرتے ہیں کہ خدا
 کریم سے ہمارا مطبع انصاری دہلی اس صفت میں اگر منفرد نہیں تو شاید ملے بندوبست
 صرف اسے فائل کتابوں کا جنکو ایک تھکی انگلیوں پر آسانی سے گن لیا جاسکتا ہو۔ ہمنے اس بات کو اپنا
 لازم کر لیا ہے کہ کام نہ ہو تو کچھ پروا نہیں اور کم ہو تو کچھ پروا نہیں مگر جو ہو اور جتنا ہو بجا آمد ہو اور اچھا
 خدا کا شکر ہے کہ ہم اسکی توفیق اور عنایت سے اسی رستے پر چل رہے ہیں اور انشاء اللہ آئندہ بھی اسی
 پر چلے جائیگے جو کتاب مسلمانوں کے دین اور حلال اور حرام معاشرت پر بڑا اثر کرے ہمنے نہیں چھاپی
 انشاء اللہ چھاپیں گے بھی نہیں اگرچہ ہکو طلالی حرفوں کے دام کیون دیتے جاہیں ہم خدا کی اس مہربانی
 کا شکریہ ادا نہیں کر سکتے کہ ہکو ایسے اعوان انصار مل گئے ہیں جو کھوٹے کھرے کو کچھ لیتے ہیں اور
 پرکے پیچھے سے کو گندن بناتے ہیں۔ ہر عارضی اور عام طور کی صفتیں کا غم و کتابت کی عمدگی وغیرہ وہ ہر
 کو سہل الوصول ہیں تو ہکو بدرجہ اولیٰ شاید ہم اپنے دعوے کے ثبوت میں اس امر کو بڑی جرأت سے پیش
 کر سکتے ہیں کہ اگرچہ خود دہلی میں متعدد مطابع ہیں مگر مولانا مولوی نذیر احمد صاحب نے ہم میں کوئی بات تو
 دیکھی ہو کہ وہ اپنی تمام صفات بالاتر از ہمارے ہاں چھپواتے ہیں چھوٹی چھوٹی کتابوں کا کیا انداز
 انھوں نے اپنا ترجمہ قرآن ہمارے ہاں چھپوانا شروع کیا ہے جو دین اور دنیا دونوں کے اعتبار سے
 متمم بالشان کام ہے جو لوگ مطبع کے حسن و قبح کو مولوی نذیر احمد صاحب کی نظر سے دیکھیں انکو چاہیے
 کہ ہمارے فائدے کی غرض سے نہیں بلکہ اپنے فائدے اور کتاب کے فائدے کی غرض سے ہکو ہمارے
 اقران پر ترجیح دیں اور بلا تامل اپنی کتابیں بھیج کر ہمارے کمنے کی تصدیق کر لیں۔

المش

محمد عبد المجید مالک مطبع انصاری دہلی چکلا دروازہ

محمد
 محمد

